

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Kralovice, okres Plzeň - sever

Plzeňská ulice 172, 331 41 Kralovice

Identifikátor školy: 600 071 570

Termín konání orientační inspekce: 23. - 25. října 2001

Čj.	052 214/01-4004
Signatura	od5nv107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Kralovice, Plzeňská ulice 172 je jednou ze čtyř škol tohoto typu v okrese Plzeň - sever. Je umístěna v jednopatrové starší budově, ke které patří nově přistavený objekt sloužící k výuce dílenských prací. V současné době navštěvuje školu 42 žáků, z toho 21 dojíždějících ze 12 okolních obcí. Vyučování probíhá ve čtyřech třídách zvláštní a v jedné třídě pomocné školy. Součástí školy je školní družina s osmi zapsanými žáky a školní klub se 14 žáky. Vlastní jídelnu škola nemá, stravování je zajištěno v místní základní škole.

Výchovně-vzdělávací proces se řídí Vzdělávacím programem zvláštní školy, schváleném MŠMT ČR čj. 22 980/97 ze dne 20. června 1997 a Vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, schváleném MŠMT ČR čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997. Škola v současné době neorganizuje Kurz pro doplnění vzdělání poskytované zvláštní nebo pomocnou školou.

Výuku zabezpečuje osm pedagogických pracovníků, z nichž tři mají odbornou i pedagogickou způsobilost učit ve speciální škole.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ

Třída pomocné školy

Kvalita výchovně-vzdělávací práce byla sledována v hodinách věcného učení, pracovní a výtvarné výchovy.

Třídou navštěvují žáci nižšího a středního stupně školy, výuka probíhala v blocích. Prolínaly se v ní prvky všech složek českého jazyka, počtů i všech ostatních předmětů. Časová dotace kontrolovaných předmětů odpovídá jak schválenému učebnímu plánu i aktuálnímu složení třídy, tak stanoveným cílům a standardům vzdělávání obou stupňů. Učitelka je podrobně informována o specifických zvláštích jednotlivých žáků, na tom je stavěna její příprava a plánování vyučovacích bloků. Rozvržení učiva je přiměřené a odpovídá stupni postižení zařazených žáků. Oblast plánování a přípravy na vyučování je hodnocena jako příkladná.

Sledované vyučovací hodiny zajišťovala učitelka s odbornou i pedagogickou způsobilostí, vyučuje na tomto typu školy sedmým rokem, má příkladný vztah k žákům.

Pro realizaci výuky ve třídě pomocné školy jsou zabezpečeny velmi dobré materiální podmínky. Vybavení školním nábytkem je účelné, k relaxaci i k učebním činnostem vyžadujícím dostatečný prostor slouží herna, která se nachází v těsném sousedství kmenové třídy. V navštívených hodinách byla vhodně využita řada pomůcek, žáci měli k dispozici velké množství pracovního materiálu, textů, učebnic i didaktických her. Efektivitu výuky pozitivně ovlivnila pečlivě připravená tabule i nástěnné tabulární pomůcky.

Tempo jednotlivých činností bylo přizpůsobováno specifickým zvláštím žáků, vhodně byly zařazovány relaxační chvilky a hry. Psychohygienické zásady byly dodržovány, pitný režim je zaveden. Rozvrh hodin respektuje požadavky hygienických i didaktických pravidel. Pracovní prostředí svojí estetičností kladně ovlivňuje úroveň vlastního vyučování.

Zhlédnuté vyučovací bloky byly z hlediska organizace i využívání metod a forem práce velmi dobře připravené a provedené. Byl jasně stanoven jejich cíl a obsah, který odpovídal schopnostem žáků a navazoval na jejich předchozí znalosti. Často se objevovaly mezipředmětové vztahy, střídaly se rozmanité úkony (v lavici, u tabule, v herně), efektivně byl využíván čas při individuálním přístupu, který byl vždy prioritou veškerých činností. Zadávané

úkoly odpovídaly možnostem žáků s různým stupněm postižení, pokyny vyučující byly vždy jasné, srozumitelné a ověřované žakovým porozuměním.

Prověřování dovedností, návyků a znalostí bylo prováděno nenásilným způsobem, vhodnou volbou vyučovacích metod bylo ověřováno pochopení probíraného učiva. Samostatná práce byla vždy zkontrolována a zhodnocena, snaha žáků byla učitelkou chválena. V navštívených vyučovacích blocích byla sledována úvodní a průběžná motivace, aktivizování žáků a hodnocení jejich činností. V některých případech bylo opomenuto závěrečné hodnocení práce jednotlivých žáků i třídního kolektivu.

Náležitá pozornost je věnována písemným projevům žáků, jsou pravidelně kontrolovány a opravovány, celkově mají nadprůměrnou úroveň.

Učitelka měla u žáků přirozenou autoritu, snažila se v celém průběhu výuky upevňovat pracovní návyky žáků, vést je k samostatnosti a vytvářet ve třídě přátelskou atmosféru, což se jí klidným přístupem, vlídnou reakcí na spontánní projevy některých jedinců i respektováním osobnosti postiženého žáka dařilo naplňovat.

Kvalita vzdělávání ve třídě pomocné školy je hodnocena jako velmi dobrá.

Třídy zvláštní školy

Úroveň výuky byla hodnocena při hospitačních návštěvách vyučovacích jednotek předmětů českého jazyka, matematiky a pracovního vyučování ve všech třídách.

Časová dotace učebního plánu odpovídala zpracovaným tematickým plánům i obsahu osnov příslušného vzdělávacího programu. Plánování i příprava na vyučování všech pedagogických pracovníků prokazovala návaznost a kontinuitu učiva postupných ročníků jednotlivých tříd (ve třídách jsou žáci dvou různých ročníků). Výukové cíle i stanovené úkoly hodin odpovídaly složení třídních kolektivů, bylo přesně reagováno na momentální stav, na stupeň postižení jednotlivých žáků i specifické zvláštnosti týkající se sledovaných předmětů.

Na zhlédnutých vyučovacích hodinách se podílely učitelky jak s dlouholetou pedagogickou praxí, tak s menšími zkušenostmi z práce na speciálních školách. Více než polovina sledovaných hodin byla vyučována pedagogy bez odborné způsobilosti. Tento fakt neovlivnil celkovou úroveň vlastního výchovně-vzdělávacího procesu. Menší odborná či pedagogická nezkušenost u některých je nahrazována příkladným přístupem a vztahem k práci s mentálně postiženými žáky.

Hodiny českého jazyka i matematiky probíhaly v kmenových třídách, odborné pracovny pro výuku těchto předmětů nejsou zřízeny. Na vysoké úrovni je vybavení tabulárními pomůckami k procvičování jazykové složky, geometrickými tvary a tělesy, počítadly, kalkulačkami, dětskou literaturou, pracovními texty. Při různorodých činnostech se objevovala řada dalších drobných pomůcek ze zásobníků samotných vyučujících. V průběhu hospitačních návštěv chybělo větší využití didaktických pomůcek, vůbec se neobjevila práce s audiovizuální technikou. Množství učebnic, pracovních sešitů a listů umožňuje plně realizovat učební program uvedených předmětů, všechny užívané tituly učebnic jsou schváleny MŠMT ČR. Kabinety jsou velmi dobře vybaveny a doplňovány podle finančních možností novými pomůckami. Učebny mají vysokou estetickou úroveň, pracovní prostředí je podnětné.

Materiálně technické podmínky pro výuku pracovního vyučování je nadstandardní. Škola vlastní mimořádně vybavený pozemek, na němž se nachází společenská místnost využívaná pro výstavy a vystoupení žáků, prostorný skleník pro pěstitelské práce a zařízený koutek pro chov drobného zvířectva. K dispozici jsou univerzální dílny pro práci s kovem i dřevem a méně prostorná, ale dobře zařízená školní kuchyňka. Pracovní nářadí i náčiní je zajištěno v náležitém množství, je udržováno ve velmi dobrém stavu, v průběhu výuky bylo dbáno na hospodárnost

s pracovním materiálem.

Postavení sledovaných předmětů ve skladbě rozvrhu hodin odpovídá psychohygienickým zásadám, všichni žáci měli vzhledem ke svým možnostem dostatek prostoru pro své individuální pracovní tempo. V hodinách pracovního vyučování bylo dbáno na poučení o bezpečnosti, žáci měli pracovní oděv a v závěru zaměstnání předávali svá pracovní místa i nástroje v čistotě a pořádku.

Hospitované hodiny byly velmi dobře připravené, jejich struktura a organizace vlastní výuky respektovaly zásadu přiměřenosti. Ve vyučovacích jednotkách českého jazyka a matematiky často docházelo k prolínání jednotlivých složek předmětů i k využívání mezipředmětových vztahů. Zřejmá byla návaznost na předcházející nebo již známé učivo. Vhodné postupy se objevovaly při opakování i při výkladu nových poznatků, v průběhu nichž byly zohledňovány specifické potřeby a schopnosti jednotlivců, preferován byl individuální přístup vyučujících. Při řešení těžších úloh byla žákům poskytována pomoc, pomalejším byla věnována náležitá péče. Všem žákům byl dáván dostatečný čas pro samostatnou práci, která byla vždy kontrolována a hodnocena. Dařila se plnit zásada spojení teorie s praktickým životem žáka. Rezervy se objevily v několika hodinách při práci s chybou i při procvičování nezvládnutého jevu, kdy nebylo vždy využito všech časových možností.

Během hospitací byla provedena kontrola písemných projevů žáků. Sešity jsou pravidelně kontrolovány a opravovány, mají ve všech ročnících dobrou úroveň. Délka psaných textů je adekvátní věku i možnostem žáků. Mluvený projev je rozvíjen na základě individuálních dispozic žáka, čtení žáků ve vyšších ročnících má nadprůměrnou úroveň.

V průběhu výuky všech složek pracovního vyučování byly vyučujícími zohledňovány motorické schopnosti jednotlivých žáků, důraz byl kladen na předávání znalostí, návyků a dovedností pro jejich příští praktický život. Předkládané informace a pokyny byly přenášeny srozumitelně a věcně. Nechyběly vstupní motivace s předvedením výrobku i jednotlivých částí pracovních postupů. Žáci byli vedeni k přirozenému dodržování hygienických pravidel, k bezpečnosti při práci a k hospodárnosti s pracovním materiálem.

Hodnocení jednotlivých činností žáků, třídních kolektivů i pracovních skupin probíhalo průběžně, převážně formou pochval a povzbuzení. V některých hodinách českého jazyka a matematiky bylo opomenuto závěrečné hodnocení s případnou motivací žáků pro následující výuku.

Ve všech třídách vládla během vyučování příjemná pracovní atmosféra, žáci byli neobyčejně ukázněni jak v době vlastní výuky, tak v době přestávek. Mezi učitelkami a žáky jsou vstřícné vztahy, které jsou založeny na důvěře, toleranci a respektování osobnosti žáka.

Celková úroveň výuky sledovaných předmětů ve třídách zvláštní školy je velmi dobrá.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve sledované oblasti

Časová dotace předmětů je v souladu se vzdělávacími programy, výukové cíle odpovídají stupni postižení jednotlivých žáků. Plánování i příprava výuky vycházejí ze schválených učebních dokumentů a mají velmi dobrou úroveň. Materiální i psychohygienické podmínky umožňují plně realizovat výuku všech složek sledovaných předmětů. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost některých pedagogických pracovníků k vyučování ve speciálních školách negativně neovlivnila celkovou kvalitu výchovně-vzdělávací práce. Organizace vyučovacích bloků i jednotlivých hodin, použité metody a formy práce odpovídaly požadavkům výuky, postižení žáci získávali dovednosti a návyky důležité pro jejich budoucí praktický život.

Průběh vzdělávání ve třídách pomocné i zvláštní školy má celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitelka školy má vytvořenou Dlouhodobou koncepci výchovně-vzdělávací práce, která je zpracovaná na období od 1. září 2000 do 31. srpna 2004. Jsou v ní stanoveny úkoly obecného charakteru směřující k činnosti členů pedagogického sboru a úkoly termínované pro jednotlivé školní roky i dlouhodobé záměry rozvoje. V oblasti pro pedagogické pracovníky je kromě jiného obsažena profesionální perspektiva absolventů školy a základní údaje pro sjednocení výchovně-vzdělávacího působení učitele.

Hlavní úkoly pro školní rok jsou vytýčeny v dokumentu Organizace školního roku 2001/2002. Ten vychází z analýzy minulého období a směřuje k zabezpečení plynulého chodu školy v oblastech vzdělávání i materiálního vybavení. Má řadu příloh, z důležitých jsou - Celoroční plán práce školní družiny a školního klubu, Plán spolupráce s PPP a SPC, harmonogram besed a exkurzí, Plán práce výchovného poradce, Plán práce metodického sdružení.

Při plánování využívá ředitelka školy podnětů i připomínek pracovníků. Konkrétní úkoly se promítají v podrobných týdenních plánech. Všechny plánované záměry jsou stanoveny reálně na základě znalostí místních podmínek materiálních i personálních. Jejich plnění je pravidelně vyhodnocováno v průběhu pedagogických rad a provozních porad. Výuka probíhá podle výše uvedených vzdělávacích programů pro zvláštní a pomocné školy. Pro vlastní vyučování a pro návaznost i pro dodržování sledu výuky v průběhu školního roku jsou zpracovány jednotlivými vyučujícími tematické plány předmětů, pro žáky třídy pomocné školy navíc individuální vzdělávací plány.

Nabídka dalších vzdělávacích aktivit vychází z podmínek školy. Ta organizuje mimoškolní zájmovou činnost ve čtyřech zájmových kroužcích (chovatelském, logopedie, německé konverzace a sportovním).

Oblast plánování má mimořádnou úroveň.

Organizování

Škola je podle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2001 organizační složkou obce. Ředitelka školy je ve funkci od 1. srpna 2000. Má přesně určeny kompetence s konkrétními úkoly pro ostatní pracovníky školy - učitele, vychovatele provozního zaměstnance.

Základní organizační normou je Vnitřní řád, který obsahuje kapitoly - společná ustanovení, režim pro pedagogické pracovníky, práva a povinnosti žáků, práva a povinnosti rodičů. Je postaven na znalosti místních podmínek a umožňuje efektivní řízení školy. Hlavním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, schází se podle zpracovaného harmonogramu (5x ročně) a pro její činnost je stanoven jednací řád. Ve škole pracuje metodické sdružení, jež se schází každé čtvrtletí a zabývá se vedle otázek z oblasti metodiky i dalším vzděláváním pedagogů (přenos z akcí), protidrogovou orientací, spoluprací s rodičovskou veřejností i úrovní kvality a výsledků výchovně-vzdělávací práce.

Vnitřní informační systém je založen na denním předávání zpráv osobním kontaktem ve sborově škole, kde je dále možno se bezprostředně informovat na stálých nástěnkách.

Pracovníci školy mají přístup ke všem potřebným dokumentům, důvěrné spisy jsou zabezpečeny před zneužitím.

Pro informování rodičovské veřejnosti jsou pořádány třídní schůzky, rodiče mají možnost po předchozí domluvě navštívit školu, k řešení problémových situací jsou zváni k návštěvě neprodleně. Škola má zpracovaný Plán spolupráce s rodiči žáků, s jehož obsahem jsou rodiče nebo zákonní zástupci prokazatelně seznámeni. Je pro ně stanoven konzultační den v týdnu, kdy je pro jednání zajištěna účast ředitelky a výchovné poradkyně, v předem sjednaných setkáních i třídní učitelky nebo vychovatelky.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech. Obsah písemností je v souladu se školskými předpisy, dokumentace má dobrou vypovídající hodnotu. Výroční zpráva o činnosti za minulé období poskytuje dostatek informací, obsahuje všechny náležitosti a její zpracování je na velmi dobré úrovni. V daném termínu byla projednána s pracovníky školy a zaslána zřizovateli.

Organizace řízení školy je hodnocena jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Vzhledem k velikosti školy je ředitelka s ostatními zaměstnanci v každodenním kontaktu a má o jejich práci velmi dobrý přehled. Pružně reaguje na nové směry speciálního školství a vytváří podmínky pro další vzdělávání učitelů a samostatné studium současné odborné literatury. K nejdůležitějším úkolům v oblasti vedení patří její poradenská činnost věnovaná zvláště nekvalifikovaným a méně zkušeným pedagogickým pracovníkům. Cíleně je vytvářen prostor pro uplatnění tvořivosti a iniciativy všech vyučujících.

Členky pedagogického sboru jsou systematicky vedeny k stálému rozšiřování odbornosti formou vzdělávací akcí, účastí na seminářích a přednáškách (např. v minulém školním roce Začít spolu, Poruchy a vady v dětském písmu, Kineziologie, Jóga prstů a pod.). Pravidelně je doplňována učitelská knihovna.

Pro hodnocení práce jednotlivých pracovníků jsou stanovena kritéria, která jsou přehledná a obsahují okruhy hodnocení zaměřené jak na stálé kvantitativní faktory, tak průběžná hlediska. Jsou známa všem zaměstnancům školy.

Ředitelka se snaží podporovat pozitivní vztahy, společně a otevřeně řešit všechny problémy pracoviště, vytvářet příjemné mezipersonální klima.

Systém vedení a motivace pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Pro vnitřní kontrolu výchovně-vzdělávacího procesu i pro provoz školy má ředitelka zpracovaný Plán kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2001/2002. Oblast hospitačních návštěv je rozčleněna do jednotlivých měsíců, obsahuje stanovených úkolů i konkrétní termíny, jméno předmětu i vyučujícího. Neopomenuta je kontrola vedení povinné dokumentace, písemností žáků, práce školní družiny a klubu i plnění povinností provozního zaměstnance. Další způsob kontroly chodu školy vychází z již zmíněného každodenního kontaktu se všemi pracovníky.

Hospitační činnost má cílené záměry, jsou z ní pořizovány záznamy s konkrétními závěry, jež jsou projednávány s vyučujícími a jsou využívány k dalšímu zlepšení zvláště v oblasti metodiky výuky.

V minulém školním roce se podařilo ředitelce plnit úkoly plánu kontrolní činnosti v hospitační části na 50%, letos byl v době inspekce záměr obsažený v plánu plněn.

Kontrolní mechanizmy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Systematické plánování a promyšlená organizace práce jsou základem celkově velmi dobrého řízení začínající ředitelky školy. Každodenní kontakt s ostatními pracovníky a zajištění pozitivního pracovního prostředí kladně ovlivňují úroveň vlastní výuky.

Vytváření podmínek vzdělávání je ve sledovaných oblastech celkově hodnoceno jako velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Přidělené finanční prostředky v roce 2000 ze státního rozpočtu byly použity účelně a hospodárně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 21 068/01-21, ze dne 4. července 2001,
- Plán práce pro školní rok 2001/2002,
- Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2001/2002,
- Organizační řád školy,
- Vnitřní řád školy,
- Koncepce rozvoje školy,
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001,
- záznamy z pedagogických rad,
- třídní knihy a třídní výkazy všech tříd,
- katalogové listy žáků,
- rozvrh hodin pro školní rok 2001/2002,
- tematické plány sledovaných předmětů,
- rozhodnutí ředitelky školy o zařazení žáka do ZvŠ a PoŠ,
- inspekční podkladové materiály,
- vybrané žákovské písemnosti,

- Výkazy Škol (MŠMT) a V 4b-01 k 30. 9. 2000,
- Výkazy Škol (MŠMT) a V 4b-01 k 30. 9. 2001.

ZÁVĚR

Ve škole jsou zabezpečeny velmi dobré materiálně technické podmínky pro realizaci vzdělávacích programů obou typů speciálních škol. Chybějící odborná způsobilost některých pedagogických pracovníků neovlivňuje průběh i celkovou kvalitu vzdělávání, která je hodnocena jako nadprůměrná.

Podmínky pro vzdělávání, které jsou na pracovišti vytvářeny ředitelkou školy, mají velmi dobrou úroveň.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	František Mottl v. r.
Členka týmu	Mgr. Jitka Davidová	Davidová v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Ivana Vildmanová	Vildmanová v. r.

V Karlových Varech dne 19. listopadu 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. listopadu 2001

Razítko

Ředitelka školy

Mgr. Milada Šliková

Šliková v. r.

podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	11. prosince 2001	224/01
Zřizovatel	11. prosince 2001	223/01

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány